

Zgodnja DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi pol, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četrt leta 1 gld. 30 kr.
V tiskarnici sprejemana za leto 4 gld., za pol leta 2 gld., za četrt leta 1 gl; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXIX.

V Ljubljani 28. prosinca 1876.

List 4.

Pogovori.

IV.

Vidna Cerkev. Kaj je misliti o tako imenovanih „poštenjaki“?

Vprašanje. Rad bi vedil, ali ni dosti, da je človek sam zase pošten in v vsem čeden in spodoben, ali je treba vsih mnogoterih šeg, očitnih cerkvenih opravil itd.?

Odgovor. Omenil sem ti že, da je Jezus postavil vidno in očitno cerkev. Cerkev Kristusova, kakor sem že rekel, je družba vsih vernih kristjanov, ki imajo ravno tiste verske nauke, tistega najvišega pastirja, in ki ravno tiste zakramente prejemajo. Sv. evangelij torej Jezusovo Cerkev primérja le vidnim in očitnim rečem; imenuje jo kraljestvo Božje, mesto Božje, nebeški Jeruzalem, mesto na gôri, svatovsko hišo, ovčnjak itd. Sv. Pavel omenja Cerkev, ki so postavljeni škofje, da jo vladajo. Vladanje pa je vidno, očitno djanje. V veliko krajih nam sv. pismo skazuje, kako da je sv. Cerkev vidna družba Jezusova na zemlji. (Primeri: Dj. ap. 20. 28, 18. 22; 1. Tim. 3, 14; Rim. 10, 100.)

Vsak le malo podučeni vé, da Cerkev je za vse ljudi, ker le v nji je zveličanje. Bog zapoveduje, da moramo Cerkev poslušati, ji pokoršino skazovati, njene zakramente prejemati, se njene Božje službe vdeleževati itd.; teh dolžnost spolnovati pa drugač ni mogoče, razun da je Jezusova Cerkev vidna. Brez vidne Cerkve bi si verniki, bodi učeni ali neučeni, nikoli ne mogli svesti biti, da so v pravi Cerkvi. Brez tega bi ne mogli prav Cerkev razločiti od lažnjivih, to je, od tistih tako imenovanih vér, ki se cerkve imenujejo, pa v resnici cerkve niso, ker niso od Boga ustanovljene, ampak od ljudi.

Kristus hoče, da ga očitno spoznavajmo pred ljudmi na tem svetu, ter nas bo tudi On spoznal pred angeli Božjimi (Luk. 12. 8; Mat. 10, 32. 33; Mark. 8, 33). Zato je tudi sv. Petra postavil poglavarja, kakor očitno na čelu apostelnom in vsim vernikom. Nič tedaj ni očitniše, kakor to, da je Jezusova Cerkev po Njegovi volji vidna Cerkev, da so verniki tudi z zunanjo vezjo zedinjeni, z zunanjim spoznavanjem sv. vere sklenjeni, združevani z očitno Božjo službo. Očiten je sv. kerst in prejetje družih zakramentov. Očitne so pridige, procesije, Božje pota, ki so brezvercem ostro ternje v očéh. Očitno je bil Sin Božji na svet prišel in očitno je učil in delal.

V. Po tem takem ni resnično, kar protestantje govoré in terdijo, da cerkev Božja je nevidna, sestavljena le iz pravičnih in izvoljenih, ne pa tudi in slabih kristjanov?

O. To je čisto neresnično. Cerkev Jezusa Kristusa je vidna, vidni zbor vérnikov Kristusovih. To je tista hiša, ki jo prerok Izaija (2, 2) nam kaže in pravi, da bodo narodi prišli v to hišo, v hišo Gospodovo, zidano na gôri, kviško molečo nad vsimi hribi. Cerkveni očetje, kakor Krizostom, Ciprijan in drugi pa pravijo, da ta hiša je svetlejši kakor solnce, ki sveti od izhoda do zahoda, ki s svojo bogato lučjo razsvetljuje vso zemljo.

V. Zakaj so pa vendar krivoverci albigenci, viklefci, husovci, protestantje pri tako jasnih in brezštevilnih dokazih tajili očitno vidno Jezusovo Cerkev?

O. Iz zadrege bi se bili radi rešili, v katero so zabredli s svojim odpadom. Katoličani so jih namreč prlašili in pritiskali, rekoč: kje pa je bila takrat Kristusova Cerkev, ko ste se vi ločili? Če bi bili priznali očitno in vidno Cerkev, bi bili morali spoznati, da so oni od nje odpadli, ali pa reči, da je Kristusova Cerkev premagana od peklenških vrát in z zemlje zginila. Spoznati bi bili primorani, da je papež vendar le res poglavar vesoljne Cerkve in škofje namestniki Božji na zemlji. Pozneje so protestantje priznavali vidno Cerkev, pa zopet tajili, in v zadregi kakor tudi v krivi veri ostanejo, dokler se ne vernejo v naročje svoje zapušene matere sv. Cerkve.

V. Ali je tedaj veliko na tem ležeče, da je Cerkev vidna?

O. Gotovo da, kakor si ravno vidil. Sej tudi drugač ni bilo mogoče misliti za ljudi, ki smo vidne umne stvari, sestavljeni iz telesa in iz duše. Zato tudi naj poslednjiši cerkveni vesoljni zbor, ramreč Vatikanški, prav jasno govori: „Da smo zmožni zadostovati dolžnosti, pravo vero sprejeti in v nji stanovitno ostati, je Bog po svojem edinorojenem Sinu postavil Cerkev in jo je z očitnimi znamenji svojega postavljenja previdil, da zamore od vsih biti spoznana kakor stražnica in učenica resnice njegove razodete besede. Tako se godí, da kakor med narodi postavljeno znamenje (Jz. 11, 12) tako tiste k sebi vabi, kateri še niso prišli k veri, kakor tudi svoje otroke sveste dela, da vero, katero spoznavajo, stoji na naj zanesljiviši podlagi.“

V. V misel se mi tukaj sili ugovor, ki se tudi med nekimi „olikanimi“ katoličani prav pogosto sliši; ali ga smem povedati in prositi nekolikega pojasnjenja, zlasti ker pri mnogih utegne res za vero nevarno biti, ako slišijo take ljudi po svoje modrovati?

O. Le na dan z njim! Precej ga bodeva razkrojila.

V. Tolikrat, da so me že ušesa bolele, je eden pa drugi rekel: „Jest sem pošten človek, in to je dosti! Nobeden mi ne more nič očitati. Meni ni treba v Cerkev hoditi, ne postiti ali spovedovati se, ker nič hudega ne delam.“

O. To so tisti „poštenjaki“, iz kakoršnih se gujez-

dijo pogosto današnji „sleparji“ („švindlerji“). Že več časa sem se pečal s prevdaranjem in študiranjem teh črnih kosov in poznam jih do kože in kosti. Njih dedje so nekdanji lažnjivi filozofi, kakor neki Bolingbroke, Voltêr, Rusô (Rousseau) in več drugih, — njih oče pa je sedanji brezversko-frajmavarski liberalizem. Nekdanji so imeli še za „poštenje“, da človek kterikrat na Boga miali, ali ga tudi še véasi moli. Sedanji so tudi že v tem prišli do drugega „poštenja“ ter so vergli blezo voči del že vse pod klop. Sicer ne vém prav, kaj in koliko verujejo, očitno pa je njih posebno znamenje to, da veliko vedó govoriti čez „prenapetost“, „tercijalistvo“, hrabro zabavljajo čez „farizejstvo“ in „vraže“, to je, čez vero in vse, kar je sveto, še posebno tudi čez očitno službo Božjo, spoved in post, pepelnično sredo klobase s slanici skupaj mašijo in tudi veliki petek mesó jedó po gostilnicah. pa lačne poštene vernike obirajo. Ljudje pravijo, da taki „bahusi“ so prav podobni živinčetu, ki tudi nič posta ne pozná, ko se za mesnico pita. Eden tacih je bil „bogatin“ v sv. pismu, ki je pa čez malo malo časa milo prosil kaplje vode, da bi si jezik ohladil v hudem plamenu, — se vé, da zastonj.

(Tega oddelka konec prih.)

Zamorska deklica.

Izgled imenitne bogoljubnosti.

(Dalje.)

Zasveti pa lepi, tako željno pričakovani dan, ko ste imeli obe deklici slovesno prejeti milost prerojenja. Naša kapelica je bila prelepo ozaljšana. Dve krasni mizi ste stali blizu altarja; na eni je bilo sv. olje in druge za obrede potrebne posode, na drugi bele kerstne oblačilca in druge reči za obe deklici. Na altarji je bilo škofovsko oblačilo. Obilna straža je delala red med veliko množico ljudstva, ktero je bila redka slovesnost privabila. Proti desetém so se podali mil. škof Rinaldi spremljani od korarjev v našo cerkev. Tisti trenutek stopite iz samostana obe mali Afrikanki LEMONA in AMNA v svoji narodni obleki, spremljani od dveh krestosnih goapej, ki ste bili za botri. Keršenci ste šli resnih korakov s sklenjenimi rokami in sramožljivimi očmi, tako da je pogled na nji marsikomu privabil solze v oči. Na pragu svetišča ste se deklici ustavili. Škof so prišli k altarju ter oblekli svete oblačila vijoličaste barve in mitro brez vsega lepoticja. Potem so zapeli na svojem sedežu „Deus in adiutorium“ (Bog, hiti mi pomagat), na to je berž pričela godba in po vsi cerkvi se je razlegalo petje psalmov. Prelat vstanejo in gredó proti cerkvenim vratam. Sedeči na stolu in obdajani od več duhovnov in obilne množice so tukaj obema pripravljenkama stavili pred sv. kerstom navadne vprašanja. Vse je bilo tiho; deklici ste odgovarjali tako pravilno in razločno, da so se vsi čudili. Lemoni so dali ime „Marija“, Amni pa „Jozefina“.

Škof so prijeli naj pred starejšo za roko, potem mlajšo in so ju peljali v cerkev in potem počasi pred altar. Tam ste poklekli na tla ter ste edino pravemu Bogu darovali prvo spoznanje svoje vere in molitve. Potem so oblekli prelat bele oblačila in veliko lepši mitro, vzeli so palico v roko, ponavljali navadne vprašanja in poslednjič ulili na glavo srečnima otrokoma poživljajočo vodo sv. kersta. Prejānjo sužniško obleko so jima uzeli ter ju oblekli z belim oblačilom; glavo so vsaki pokrili s tančico in z vencem iz belih rož v znamenje nedolžnosti. Vsaka je dobila gorečo svečo v roko in podali ste se na mesto njima odločeno.

Škof so imeli primeren govor; slovesnost se je končala z zahvalnico in z blagoslovom z Najsvetejšim. S škofovskega sedeža stopivši so prelat dali keršenima sreberno sv. razpelo v spomin na ta dan ter so obé peljali nazaj v naš samostan.

Še tisto jutro ste me deklici še enkrat poiskali in ste rekli: „Mati, pelji naji še enkrat v cerkev, ki je tako lepo ozaljšana in da bove vidili altar in lepe reči, ki so jih škof imeli in potrebovali pri najinem sv. kerstu. Davi nisve nič vidili. Mislili sve le na Jezusa in na to, kako mu bove zmiraj hvaležni.“ — Dobri deklici ste govorili resnico; zakaj med vsem opraviлом, ki je terpelo poltretjo uro, ste biti tako zbrani, da ji nobeden ni vidil ne enkrat oči zaberniti.

Kakor sem že povedala, je bila Jozefina pred kerstom ravno ozdravela. Viditi je bilo, da ji je bila milost sv. kersta dala novo moč, in od takrat se je v vsem njenem bitji razodevalo nekaj nebeškega.

Seme keršanske pobožnosti, ki ga je bila Božja roka položila v njeno serce, je kmali očitno kalilo in poganjalo. Kadar je vidila škofa, jim je govorila: „Ljubi škof, daj mi sv. birmo!“ — „Dete moje, vživaj najpred srečo sv. kersta, ki je hudobnega duha iz tvojega serca pregnal. Ali še nisi zadovoljna?“ „Pač, ljubi škof, sem zadovoljna, da ni več hudobnega duha v mojem sercu, toda on skuša mojo dušo omažežati, jest pa nimam dosti moči, da bi se zoper njega bojevala.“ „Dobro“, odgovoril prelat, „le pridno se uči katekizma, in če boš o Binkošti pripravljen, te bom prišel birmat.“ „Hvala, velika hvala!“ in velja je tolkla z rokami. „Hitro se bom učila in moj dober angelj mi bo pomagal.“

Bila je rez še enkrat tako pridna, toda zopet je zbolela in je vstala še le v binkoštni predvečer. Trdno je ostalo njeno upanje, da bo prejela sv. zakrament. „Nič se ne bojim“, je ponavljala brez prenehanja: „Jezus mi pomaga, Jezus mi daje moč!“

Malo dni pred binkošti so prišli škof na novo keršeni dekleti obiskat. „Ljubi škof“, jih je Jozefina precej nagovorila, „pred birmo se bom tebi spovedala!“ — „To mi je všeč, ljubo dete“, so odgovorili. „Pa kdaj bom prišla?“ „V praznik, zjutraj pred sveto mašo.“ „Hvala, hvala, se bom že dobro pripravila.“ Ta dan so jo škof spovedali ter ji podelili sv. birmo. Bila je belo oblečena kakor na dan sv. kersta; pobožno dekle je imelo v časti kerstno oblačilo, ktero je bilo prejelo od škofa. Dobri škof so imeli veselje nad tem, da so se s svojima ovčicama menili. Kadar so šli iz samostana, je začela malo jokati in je hotla, da bi jo seboj vzeli. Enkrat mi je rekla: „Mati, pusti me z njim; škof me bo naučil pridigati, potem bom šla vse hudobne ljudi v Arabiji učiti in kerševati.“ (Dalje nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. (Pajdaši si čez meje in čez morje roke podajajo.) Ravno une dni smo naznanovali, kako je predsednik amerikanske zveze metodist Grant rogovilil zoper katoliške šole v govoru pri neki pojedini ali banketu. Čudno se je moglo vsakemu zdeti, da se je glavnik tako preslavljan amerikanske zveze skazal tacega nevrednega strančarja. Zdaj pa se reči smeraj bolj jasni.

Prišlo je zdaj na dan, da skrivna amerikanska družba s čerkami „O. A. U.“ (Ordre of the American Union, t. j.: Red amerikanske zveze) že več časa na skrivnem rogovili. To je pogreta jed starega „know-nothingstva“, krivoverstva „ničvedstva“, ki je zaničljivo in sramotno poginilo. Ta družba ima namen podkuriti sovraštvo do naselcev, zlasti do katoličanov, kakor se

je godilo pred kakimi 30 leti. Temu nesramnemu fraj-mavarskemu „bratovstvu“ pa vkljub vsemu tajenju té skrivne svojati na čelu niso vsednji politikarji, kateri bi za majhno plačo ali dobiček službovali; temuč predsednik zedinjenih držav, Grant sam, in njegovi priverženci, kakor govornik Blaine, viši poštar Jewel in drugi pri republikanski vladni stranki zelo čislani ljudje. Amerikanski list „Herald“ v Novem Jorku, ki je naravnost razglašal počenjanje tih mračnjakov, je razkril, da ta preklicana skrivna družba je že več lét sklenjena, in trosila se je zdaj po vsih zedinjenih državah.

Omenjeni list tudi prinaša vestavo te požigalske čete; tako-le se glasi:

„Ker se Rimljani napeto, termasto in prederzno poganjajo za nadzorstvo zedinjenih držav in za uničenje naše državne in verske svobode, se razglasimo za pridruženice naslednjih točk“... Te pravila izločujejo katoličane iz vsih služb. In „brat“, ud skrivne družbe, stori pri sprejemu prisego:

„Amerikansko zedinjenje ohraniti; oblasti rimske cerkve se ustavljati; prosto brezversko šolo podpirati; dovoljevanju javnih denarjev za strankarske namene (n. pr. za katoliške šole) biti nasproti; voljenje papeževcev (t. j. katoličanov) za javne službe zabranjevati. Za vse to zastavim svoje življenje, premoženje in svojo posvečeno čast — tako mi pomози Bog!“

Da vsa metodistovska derhal in vsaka druga křivoverska svojat tej skrivni družbi gre na roko, je že očitna skrivnost v Ameriki. Sreča je le, da so tega divjega mačka tako kmalo iz žaklja spustili. Vsi pošteni državljani, kakoršne koli vere, bodo nad to požigalsko trumo izrekli zaveržljivo sodbo. Tako piše „Novojorški cerkveni časnik“.

Vidi se, da ti amerikanski mavtarji so ljubobratiči naših „liberalnih“ in „mladih“, kateri so se v tako pataglavi in pošastni stan postavili, ter — sami katoličani(?) — katoličanom pogoje stavijo: da „katoličan se ne smé v njih listu za katoličanstvo poganjati!“ Tudi njih upanje, kakor ameriškanih, je „brezvérska šola“. Zbujeno preganjanje v Ameriki pa je ravno znamenje, da Ameriki izhaja velika luč, da katoličanstvo tam napreduje, akoravno je še mlačnosti veliko, kar smo te dni naznačevali.

V tem oziru je kardinal vikši škof novojorški ondodni katoliški družbi poslal naznanilo, ki obravnava katoliške šole. V tem sporočilu pravi kardinal, da izbuhnelo preganjanje ne bo drugzega doseгло, razen da se bodo katoličani bolj tesno zedinili. Tudi razodeva to sporočilo, da razpor, zbujen od protestantov, ni brez politiške natore. Poslednjič priporočuje škof katoličanom mirnost in previdnost, pa edinost med seboj v obličji dogodb, ki utegnejo priti.

Znamenito je, da predsednik Grant je tako hitro pričél žeti sad za svoje počenjanje zoper katoličanstvo. Ravno piše „Unità“: „Znano je, da predsednik Grant v zvezni državah se poganja, da bi bil še v tretjič izvoljen; živo ga pa, rasen same vladne, odbijajo vse stranke. Ravno imajo v pretresevanji predlog, naj se vestava zedinjenih držav tako spremení, da se bode predsednik volil na 6 lét, namesto na tri leta, ne bo se pa smel zopet voliti“... Godí se tedaj Grantu kakor Bismarku, obema se toliko bolj množijo nasprotniki, kolikor huje pribajata nasprotnika sv. Cerkve.

Iz Železnikov, 14. januarija. (Nekoliko čertic o + o. Klemenu Jelenec-u.) Danes je bilo v tukajšni podružni cerkvi sv. Frančiška Ksaverijana slovesno mertvaško opravilo po našem rajnem domačinu Frančiškianu č. o. Klemenu Jelenec-u, ki je, kakor je „Danica“ naznanila, 26. decembra v Ljubljani po kratki vročinski bolezni,

upamo sveličano, zaspal v Gospodu. Poprej se to zaradi osmin, božičnih praznikov in sv. treh Kraljev, ni zamoglo zgoditi. Opravljale so se po rajnem danes tudi slovesno mertvaške ss. maše v sosednjih farah: na Zalilogu, v Soricici, v Dražgošah in Selcih, kjer je imel blagi pokojnik mnogo dobrih znancev in zvestih prijatlov, da se je tako tudi njim ponudila prilika, spominjati se ga v svojih molitvah, akoravno za trdno menimo, da je popolnoma vresničeno, kar so o njem v dan pokopa izrekli prepoštovani gosp. ex-general-definiter o. Salezij Volšič, namreč: On naših prošenj ne potrebuje; če pa pošiljamo molitve in dobre dela za njim, naj jih bo, ker je v življenji tako rad dajal milošnjo, tudi v večnosti med take razdelil, ki so jih naj bolj potrebni.

Rajni g. o. Klemen si je povsod, kjerkoli je kdaj bival ali delal, serca ljudi na neki poseben, nerazumljiv način pridobival. Imel je torej tudi posebno veliko znancev in prijatlov tako tu v domačem kraju in vsem obližju, kakor tudi v Novomestu in po obširnem Dolenjskem, v Ljubljani in okolici: sploh, povsod, kjer so ga poznali; — čislali in spoštovali so ga celo taki, katerim duhovski stan ni priraččen ravno posebno na serce. Prav nič toraj ne dvomimo, da marsikdo želi, naj bi se one besede, katere smo brali v 53. listu lanske „Danice“, namreč: „Nekrologa za tem verlim in ponižnim sinom sv. Frančiška najberž nikdo ne bo apisal“, ne vresničile popolnoma. Se vé, da bi o tem zamogli govoriti največ oni č. gg. sobratje njegovi, ki so zlasti po skončanib njegovih študijah z njim živeli v Novomestu in Ljubljani, ter neposrednje priče bili njegovega neutrudnega delovanja v šoli kot gimnazijalnega profesorja, še bolj pa na prižnici, v spovednici in zadnje leto v bolnišnici. Če so se namreč zlasti v oziru na pridigovanje in spovedovanje kdaj nad kakim duhovnikom vresničile besede: „Na prižnici oroslán, v spovednici jagnje“, nad blaženim rajnim so se gotovo. Sicer bi se tega dela, — sostave življenjopisa namreč — spoštovanih gg. sobratov, kateri zaradi tega ne polotil morebiti rad, ker bi si mislil: lastna hvala, slaba hvala! — ali pisano je tudi: Luč naj sveti, in nikar naj se ne stavlja pod polovnjak. Nadjamo se toraj, da bo kdo zmed samostanskih gg. sobratov, ali vsaj zmed obilnega števila svetnih gg. duhovnikov, prijatlov pisal o rajnem kaj bolj obširnega, ker zaslužil si je duhovni (spisani) spominek popolnoma. Začasno pa, — določno rečem še enkrat: začasno! naj se mi dovoli, da, akoravno laik, vender kot iskren pobratim rajnega utergam tudi jest nekatere posamesne bilke iz cvetnega germača njegovih mladinskih, in katero malo tudi izmed poznejših lét, zvijem jih v šopek, ter položim na njegov prezgodnji grob namesto vencev nevenovega in rožmarinovega. Častiti želim s tem spomin na rajnega, vstreči pa tudi kolikor toliko mnogoštevilnim prijatlom njegovim.

(Dalje nasl.)

Mariborsko. Povedali smo bili, da proti koncu sv. leta bode v mariborski stoljni cerkvi P. Anton Forstner, iz Jezusove družbe, od 25.—31. grud. imel pridige, da si verniki toliko ložej še zadnje dni tega svetega časa v zveličanje obernejo. To pa se ni zgodilo, ker mestno svetovalstvo je 23. grudna stoljnemu gosp. fajmostru te pridige prepovedalo, češ, zaradi nalezljive rudeče vročice, in iz ozira na očitni mir in réd; zraven tega pa je še zažugalo, da bode patra policijsko pregnalo, ako pride. — Zoper to „malo olikano“ določbo so se mil. škof lavantinski pri c. kr. vladi v Gradcu pritožili, in mariborski mestni očetje so dobili odgovor, ki ga bodo dobro pomnili. Povedali so jim namreč v Gradcu, da o nalezljivi bolezni v Mariboru o tistem času ni straha, kar jim je iz poročil dobro znano; da ozir na očitni

mir in red je le zoperpostavna pretveza, da poklicanje jezuita za pridiganje državnim postavam ni nasprotno; da to je samovoljna previdnostna skerblijnost, ako se po postavi dopuščene djanja prepovedujejo zato, ker bi bilo kje mogoče, da se kak nepokoj dogodi, ter je veliko več zadevna gosposka dolžna v tacihi prilikah za pravno brambo poskerbeti in vsako naklepano béganje postavno dopuščene djanja odverniti, pa krepko zabraniti vsako prikrajševanje, ki se iše poštemu državljanu (o. jezuitu) storiti v oziru na njegovo začasno stanovanje. Zažugano policijsko pregnanje omenjenega patra iz mariborskega okraja pa zaznamuje c. kr. vlada naravnost kakor prestop ali žaljenje paragrafov, ki so v državnih temeljnih postavah, kakor tudi določil srenjskega vstava za mariborsko mesto, in to djanje mestnega svetovalstva živo obžaluje

Iz Železnega mesta (Vašvár), 20. pros. V naših krajih — Vasmagyé-Ogersko — imamo od začetka tega mesca toliko snega, kolikoršnega stari ljudje ne pomnijo. V pravem pomenu besede so v sosednjih vaséh po strehah hoditi; še več, tri četerti ure od Vasvár-a je bila cela majhna vas v sneg pokopana. Se vé, da povsod ni toliko snega, ampak le tam, kamor ga namete; pa vendar po naših potih redkokrat hodimo med 1½ do 2 sežnjevisokimi snežnimi stenami. Naj manjša sapa naredi té pota, da so take kakor zerkalo, t. j., tako nametane s snegom, kakor visoke so bile prek njih snežne stene. Meni samemu se je prigodilo, ko sem šel v bližnjo podružnico, da so mi naj boljši konji v snegu ostali, in sem komaj peš naj večji nevarnosti odšel. V takih okolišinah je očitno, da je onih ogerskih zimskih gostov — volkov — vse polno.

V sredo, 19. t. m., ob 11 dopoldne, ko je v našem malem mesticu Vašváru naj več ljudi na tergu, in takrat je bil volk na ulici nekega psa zgrabil in ga „unženirt“ strašno cvilečega v bližnji gozd odnesel. Davi, 20. t. m., je ravno mojemu oknu nasproti kmet ustrelil volka, ki je pohajal okoli njegove bajte. *)

Razgled po svetu.

Avstrijansko. (*Klosterska postava. Konec.*) Poslanec Liebš je podiral prazne ugovore, ki jih imajo liberalci zoper kloštre; dokazal, da klosterska postava je v množih točkah v nasprotju s temeljnimi državnimi postavami; da se s tim verb splošnih državljanskih dolžnost kloštrom še posebne dolžnosti nakladajo in se takó tega oropajo, kar ima zanje postava dobrotnega; da ta postava rasprotuje pravici in spodobnosti; da je taka postava nepotrebna, in naj se torej prestopi na dnevni red.

Opat Helfersdorfer je iz svoje lastne skušnje dokazal, da v osnovi te postave se pogreša natančno in pravo poznanje klosterskih okolišin. Ako se hoče, da samostani ostanejo, se to ne more drugač zgoditi, razen da ostanejo taki, kakoršni so. Nova postava pa jim jemlje cerkveno lastnijo in dela iz njih zgolj priproste družbe, v ktere se more stopiti, pa tudi jih zapustiti po svoji volji. Dalje prav vidno dokazuje, kako je ta postava v nasprotju s temeljnimi postavami.

Grof Thun je mojstersko govoril, kakor vselej. Skazoval je, da nova postava podira klostersko pokoršino in red, v nevarnost spravlja premoženje, podkopuje kloštrom postavno varnost, da je ni potreba, in da v

sedanjih okolišinah je le še bolj zaveržljiva. Ta postava opravičuje celo prelomljenje klosterskih obljub, in prelomovavcu se pot kaže, kako naj to doverši. Druga poštastnost te postave je ta, da postavno obstoječe cerkvene združbe se zamorejo zatreti, kar je po sodbi ljudstva vvod k zatrenju kloštrov in k preganjanju Cerkve.

Posebne obravnave se škofje niso več vdeležili, ker ni obveljal Švarcenbergov predlog, da naj se ta osnova na stran dene in prestopi na dnevni red. Pri posebni obravnavi so se nekteri svetni gospodje še nekaj moško obnašali. Knez Czartoriski je naznanil, da on bo glasoval zoper vsaki paragraf te postave, da vsak pravi katoličan mora dandanašnji bolj ko kdaj s Cerkvijo deržati. — Zagrizenca zoper kloštre se je skazal „filozof“ Lichtenfels, ki se njih množenja boji kakor zelenec križa. Grof Anton Auersperg je hotel s citiranjem neke češ klosterske latinšine kloštre malo smešiti, če ni morebiti le samega sebe, zakaj v tako tehtne razprave take prazne marne mešati v „gesposki zbornici“ se slabo podaje. Prazne „marne“ pravim, če tudi grof imenuje „mönchsregel“: „Sedere post fornacem, cum omnibus habere pacem, semper bene loqui de patre Priore; omnia sinere vadere, sicut volunt; bibere bonum vinum et laudare nomen divinum.“ — Povedal je tudi, da mu bo postava zoper kloštre „blaženo dobro došla, če se tudi le enkrat posreči kacega zoper lastno voljo vkle-njenega rešiti njegovih vezi, ter ga pripravljenega ob svoj namen življenja zopet dati družbinstvu.“ Meni celo, da po vsaki ceni se bode postava „zlagala z večno nravo svetá“.

Ne mara Auersperg samostane pozna le iz „romanov“ in ne vé, da v samostane nikogar ne zapirajo „zoper njegovo voljo“; če bi se pa le namerilo, da pozneje kdo postane „Luter Martin“ ali kaj enacega, ga tudi dozda niso v železje devali in priderževali v samostanu. Priča je odpadnik Hiacint. Da v kloštrih ni taka sužnjost, kakor grof modruje, je očitno tudi iz tega, ker Cerkev iz veljavnih vzrokov samostance „sekulizizira“ ter sprejme med zunanje duhovstvo, kakor je n. pr. bil Vodnik. Vidi se v resnici, da gospod grof ne študira keršansko-katoliške nrave, ampak neko sanjarsko „večno nravo svetá“, ktera je pa le v njegovi pratki.

Iz Rima. „V Vatikanu se vedno najde sprava.“ Kolikrat je pač preganjanje Cerkve v državah hudo razsajalo, in vladarji tih držav so se povernili k sv. Stolu, spoznavaje storjeno zmoto. Katoliški Cerkev se gotovo na Ruskem ne godi naj bolje, in vendar je Rusija vedno imela poslanca pri papežu, in sicer na zadnje g. pl. Kapnist-a; ker mu je zdaj izročeno drugo opravilo, je po sporočilu „St. Petersburg. Ztg.“ knez Usuroff določen njemu za naslednika.

Kakšno ljubezen imajo Lahi do papeža in kakšno do kralja, kažejo s tem, da s toliko nejevoljo in ugovarjanjem do vlade davke plačujejo, sv. Očeta pa tako zvesto in vdano podpirajo z darovi. Samo Turinska „Unità Cattolica“ je poslala do konca minulega leta papežu 4 milijone 800.386 frankov in koliko še drugih dragocenost! Če narodi koga ljubijo, sovraštvo vlad do njega ne more dolgo terpeti.

Sv. Oče so pri naj boljšem zdravju. Vidno se razodeva nad njimi varstvo Njega, ki jih je poklical na naj više mesto, za svojega namestnika. Dušne in ravno tako telesne moči jih nič ne zapušajo, dasiravno so v obilnem delu in skerbéh. Vsak dan mašujejo, in pozná se, da že nekaj lét se jim delj zateguje kakor sicer, ko so potrebovali 30 do 35 minut; zdaj pa potrebujejo 40 do 42 minut. To pa ni nikakor nasledek telesnega pešanja, temuč je vzrok ta, da Pij IX večkrat privzemajo še drugih molitev. (Znano je, da vsak duhoven se mora

*) Blagovolite nadaljevati, predragi gosp. rojak. Jako vstrezali bodete Slovencem, zlasti ker iz Ogerskega navadno malo zvemo. Vr.

držati v tem oziru „direktorija“; če sv. Oče kaj pri-
stavljajo, storé to po svoji oblasti.) Sploh sv. Oče ne-
izrečeno veliko molijo pred Križanim, klečé na molitven-
nem nasloniku, ali pa tudi v majhni kapeli nad svojo
stanico.

Iz Jeruzalema se družbi za Sveto deželo marsiktere
znatnosti naznanjajo.

Nova doba bi nastala Palestini, če bi se sv. mesto
zvezalo po železnici z Evropo. Večkrat se je že obrav-
navalo zidanje železnice med Jeruzalemom in Jafu. An-
gleški in francoski početniki so se bili že dela lotili,
toda do zdaj niso nič opravili. Za zdaj bi zadostoval
že samo voz za osebe, če bi redoma hodil, ker samo
stranska železnica, brez zveze z velikimi železnicami, bi
imela vedno le zgubo. Velike važnosti bi bila barkostaja
v Jafi, ko bi se napravila. Znano je namreč, da pred
Jafu, kjer brodovje ostaja, je strahovito skalovje, nobena
velika barka ne more k mestu, pomagati si morajo le
s čolni. Da bi nekoliko zboljšali nakladanje in razkla-
danje pri barkah, nameravajo trgovci v Jafi napraviti
dve prevoznji ladiji, ki bi stali 60.000 frankov.

Za zidanje železnic se je pa zopet prikazalo novo
početje. Katoliško francosko društvo hoče reč dovršiti.
Dva milijona frankov, pravijo, da je že zagotovljenih
in v Italiji hranjenih. Le neznatne opovire boje še za-
deržujejo začetek dela.

Na novo so začeli meriti, in čerta skoz gorovje
ima padati samo za dva odstotka, zato bo treba daljši
poti. K temu je še padišah (sultan) v Hatti-humajum-u
31. mal. serp. 1875 izrekel, da hoče dobroto dobrih cest
in železnic tudi azijskemu ljudstvu nakloniti in že-
leznico izpeljati do Evfrata. Od morskega mesta Ale-
xandrette do Bagdada se ima železnica najpred delati.
Sultan je odmenil iz svojega premoženja dati 480.000
turških lir in turški dvorni stavbar Šerki je imel delo
izveršiti. Potem bi pač imela železnica iz Jafe v Jeru-
zalem kak pomen. Siraka čerta Jafa, Jeruzalem, Da-
mask-Aleppo bi bila zvezana z evfratsko železnico in s
to se sklenejo malo-azijske čerte iz Smirne in Bruse.
Toda turška počasnost se ne bo prenašla.

Poleti 1874 je razsajala kuga v Hedžas-u po arab-
skem zahodnjem obratju in v Tunisu, poleti 1875 pa
po Mezopotamiji. Mokra zima 1873-74 je napravila
med ljudstvom v Sveti deželi hudo merzlico. Po zimi
1874 prikazale so se v Jeruzalemu koze, pa so jih imeli
veči del le judovski prebivalci. Ko je l. 1873 kolera po
Evropi razsajala, je bila Siriji prizanesla; toda l. 1875
v rožniku se je vnela v severni Siriji, v Hami, ter se
je kmali razširila v Aleppo, Damask in celo v Bejrut.
V tednu od 13. do 19. mal. serp. je v Damasku, ki ima
kakih 200.000 duš, zbolelo 999 ljudi in jih umerlo 579.
V Palestini je do zdaj še ni bilo. Tudi iz Bejruta je
slišati, da močno pojéma.

Zagrizenosti mohamedanov v Jeruzalemu po veli-
kem vplivu Evropejcev skor ni nič več zapaziti, kar se
že iz tega vidi, da so njih veliko svetišče, tako imeno-
vano Omarjevo mošejo (na mestu nekdanjega tempelja)
zlasti kristjani prav za prav popravili, in jim moslimi
kar nič niso nasprotovali. Mojster tega dveletnega po-
pravljanja je armenski kristjan, poslan iz Stambula (Ca-
rigrada), in veliko kristjanov si je z delom prislužilo
lepih denarjev. (Za denar se pač marsikaj stori! Nekdaj
so goreči kristjani podirali take naprave, zdaj jih mnogi
pomagajo delati!) Pred 20 leti še je bilo od mohame-
danov vsakemu kristjanu pod smertno kaznijo prepove-
dano stopiti v to mošejo, zdaj za nekoliko napoleonov
vsaka družba smé vanjo; — očitno nehanje prenapre-
tosti in veselo znamenje za kristjane. Toda povsod ni
tako; mesti Hebron in Naplus (Sihem) ste še med naj

huje fanatiškimi; vendar tudi tam že pojenjuje, zlasti v
poslednjem.

Večkrat poslednji čas se primeri, da sprideni krist-
jani pridejo v Naplus, in k izlamu (mohamedanstvu)
prestopijo. Tako se je pred tremi leti poturčil čevljarski
pomočnik, po rodu iz Damaska, v ječi, kamor so ga
bili zaradi tatvine za nekoliko lét vtaknili. Iz ječe je
katoliškemu duhovnu sporočil, če ga ne reši iz ječe, da
se bo poturčil. Ker mašniku to ni bilo moč, je res pre-
stopil. Čez nekaj dni je nevredni odpadnik že prost hodil
po ječi, in kmalo je dobil opravilo pisarja, ker pisati
je znal že poprej. To opravilo mu je dajalo dosti za-
služka, ker je izdeloval vse prošnje za take, ki niso
znali pisati. Čez nekatere tedne je bil čisto prost in je
dosegel službeno pisarstvo.

Pred nekoliko časom je zopet prestopil malopriden
sin. Tega zanikarnega odpadnika so možimi z godbo
in zastavami slovesno spremljali po mestu in šumeča
derhal je vpila: „Pogin rodu pijancev, pogin neumnim
kristjanom!“ Kristjanom, ki so jih srečevali, pa so kri-
čali: „Prešič, poturči se!“ Na to sta se podala latinski
in greški mašnik, in tudi protestanški misijonar k pašu
in so se pritožili čez to, rekoč, da takega zasramovanja
kristjanov in njih vlád ne bodo terpeli. Paša se je izgo-
varjal, da je bil ta čas zunaj mesta in da o tem do-
godku, katerega bi bil gotovo zavernil, ni nič vedil; tudi
je obljubil zadostenje. Reč so preiskali in našli, da nek
šejh je bil kriv vsega tega. Paša je rekel, da pač spozna,
kako je ta razsajavec zaslužil strašljivo kazen, toda ker
je dotični šejh (glavar) ljudstvu zelo priljubljeni, bi se
bilo potem bati še hujših reči; naj se tedaj zadovolji
s tem, da bo šejh prosil za zaméro. To se je sprejelo
in tudi zgodilo. Taki so tedaj možimi v Naplusu.

Te dni se je prigodilo nekaj čisto nenavadnega. Fel-
lah (kmet), ki je bil iz pohlepnosti umoril sodnika (kadi)
v Jafi, je bil očitno pred jafskimi vrati obglavljen. Kar
tiče samomore, vedó skoz 10 lét le samo dva v Jeru-
zalemu. V tem oziru je vendar izlam visoko nad evro-
pejsko novošegnimi modrijani.

Minulo zimo lansko sta bila v Jeruzalemu princa
Meklenburg-Sverinski in Oldenburški.

Na Libanu, ki ga je že l. 1838 avstrijski učenjak
Russeger preiskoval, je zdaj učeni dr. Oskar Fraas iz
Stutgarta prišel natančno preiskovanje. Ta učenjak je
že razglasil svoje preiskovanje v Sv. deželi, na sinaj-
skem polotoku in v Egiptu v zanimivi knjigi „aus dem
Orient“. Poklical ga je Rustem-Paša, drugi keršanski
paša Libanski, da naj sproži preiskovanje rudarstva
(ogljje, železo), ki se še pogreša. (Konec nasl.)

Drobne novice. Odbor za tiste na Francoskem, ki
so bili preteklo leto s povodnijo poškodovani, jim je
razdelil 25 milijonov 326.611 frankov. Na čelu je bil
temu odboru sam predsednik Mak-Mahon. No, tu so
se vladni možje v resnici pečali s koristno rečjó za
narod. Dandanašnji se rado godi nasprotno. — Zemljo-
znanska družba v Londonu je odločila 1000 šterlinov
za vednostno odpravo namestnika Camerona v srednji
Afriki. Angleži se sploh radi pečajo z unimi kraji, z
Egiptom in Nilom, s Sudanom, z Abisinijo, Suezem itd.
Je-li to brez politiskega pomena? — Volitve v alfonzi-
stisko zbornico so se po vsem Španjskem obnesle po
volji sedanje vlade. Karlisti se niso volitev vdeleževali,
republikanci pa niso nikjer dospeli do večine. — Turk
se z veliko silo oborožuje za vojsko na spomlad. Naro-
čil je boje zopet 200 kanón kruparic; parobrodi vozijo
obilno bojno robo v vse turške pristaniša; med Vidinom
in Rustukom hoče nastaviti 70 batalijonov vojne, za
Bosno in Ercegovino napraviti 48 batalijonov redne
vojske, k temu pa ima pritegniti še turška črna vojska.

Celo v Arabiji zbirajo vojake. Od mesca mal. serp. je po vradnih naznanilih Turk zgubil 10.700 mož. — V francoski senat je dozdal tretjina izvoljenih Mak-Mamahonistov, tretjina bonapartistov, šestina legitimistov in nekaj rudečkarjev. V Rimu je novo-laška vlada pričela pleniti tudi tuje vstave in naprave. Za zdaj je pograbila šest španjskih vstavov. Kako more kdo posestva jemati, ki so jih tuji narodi napravili, to vedó psevdoliberalci, ki take djanja hvalijo, ali k njim molčé! „Vaterland“ vsako aneksijo (vzetje tujega posestva) imenuje „einen gemeinen Raub“. Bonghi tudi že steguje roke po semeniših. Ni čuda, da taki, katerih frajmavrarški satan nima še do mozga v krempljih, spregledujejo pri takem nesramnem počenjanju in se spreobračajo, saj v bolezni. Tako sta se spreobrnila poslednji čas dva döllingijana in stekla liberalca in sta očitno preklicala svoje zmote, namreč apotekar Rolli in medinski zdravnik dr. Feliciani; poslednji še živi.

Cret in sad zveste molitve.

Zahvale.

1. Iz Štajarskega. S smertjo boleznijo napaden, po začeti devetdnevnici v čast presv. imén Jezusa, Marije in sv. Jožefa rešen, valed obljube očitno zahvalo naznanujem. S. G.

Prošnje.

1. Neka mati na Gorenjskem priserčno priporočuje svojega nevarno bolnega sina dobrotnim bratom in sestram bratovšine v molitev, da bi se ozdravil, če je volja Božja.

2. Bolehna gosp. T-a lepo prosi ude naše bratovšine za priporočevanja v prid zdravja, ako je Bogú dopadljivo.

3. Z Dolenjskega. Goreče prosim vse brate in sestre bratovšine Naše ljube Gospé presv. Serca, naj sprosijo po Mariji: a) pravo stanovitnost nekemu človeku; b) neka oseba v velikem terpljenju in bolezni bodi v molitov priporočena, — vsi, prosim, zdihnite z menoj: „Preljuba Gospa presv. Serca, prosi zanjo Boga!“ c) Velik grešnik bodi enako priporočen, da bi spoznal svoj revni dušni stan in ne žalil več Boga.

4. Iz Štajarskega. Ženska oseba se priporoča v molitev bratovšini Naše ljube Gospé presv. Serca za pomoč v dušnih in telesnih potrebah, za ljubo zdravje v dolgi bolezni, ki ji molitev in zdravilo ni pomagalo dozdalj.

5. Iz Štajarskega. Odrašen možki se zaupljivo in goreče priporoča v molitev za pomoč bratovšini Naše ljube Gospé presv. Serca, da bi se po priprošnjah Marije vedne Pomočnice zamogel hude grešne strasti pijanosti čisto obvarovati in si drugi stan po volji Božji zbrati. V to pomagajte Jezus, Marija, Jožef in družniki z molitvijo.

6. Neka mati priporočuje v molitev Naše ljube Gospé presv. Serca svojega bolnega sina in svojo bolno sinaho.

7. Stara, bolehná, pa mlačna oseba bodi serčno priporočena v molitev, da bi ji Naša ljuba Gospá presv. Serca sprosila srečno zadnjo uro.

Družbine zadeve.

(Lepo delo za sv. Cerkev.)

Veliko oseb se je zavezalo za sv. Cerkev in sv. Očeta, dokler se zmaga ne doseže, zmiraj tako-le oprav-

ljati: 1. Obljubi vsak teden križev pot; — 2. vsak teden tri križeve pote pa sv. Obhajilo; — 3. vsak teden križev pot; — 4. vsak teden veseli del rožnega venca; — 5. vsak teden žalostni del rožnega venca; — 6. vsak teden čast. del rožnega venca; — 7. vsak teden enega spokornih psalmov; — 8. vsak teden litanije sv. Rešnjega Telesa; — 9. vsak teden dva rožna venčka Naše ljube Gospé; — 10. vsak teden litanije sv. Jožefa.

(Dalje sledi.)

Naša ljuba Gospá vedne pomoči.

K Materi hitimo sveti
Tožit žalost, bol serca;
Hudega nas vé oteti
Vedne pomoči Gospá.

Zbrani v tvojem smo svetišči,
Tvoj obdajamo oltar;
O Marija, nas usliši,
Ne zapusti nas nikdar!

V sili, revšini, bolezni
Prosi ti za nas Bogá!
Polna matrne ljubezni,
Vedne pomoči Gospá!

Vse odverni, kar škoduje,
Sprosi dušnih nam dobrin,
Da v nebó se povzdiguje
Duh naš iz pregnanstva tmin.

Ne cdreci nam pomoči,
Naša Mati in Gospá,
Bodi zar'ja nam v noči,
Kermarica sred morjá!

Ko trenutek zadnji pride,
Takrat nam na strani stoj,
Da se milo nam izide
Sodba, Sin ko pride tvoj.

Če pa v vicah bo terpeti,
Milo se na nas ozri,
Ko po rajú hrepeneti
Vidiš nas, ga nam odpri.

V srečne pelji nas višine,
Sveti Sijon nam odpri,
Kjer zgubé se bolečine,
Kjer je večni dom časti.

Da te večno gor slavimo,
Vedne pomoči Gospó,
Milo Mater te častimo,
Ki odpiráš nam nebó.

M. St-va.

Listek za raznoterosti.

Koledar za naslednji teden.

Prosinec. — Januarij.

30. Nedelja IV po svetih treh Kraljih. Evangelij: „Jezus je zapovedal vetrovom in morju, in bila je velika tihota“. (Mat. 8, 26.) — Sv. Martina, Rimljanka,

devica sprič., je bila po strahovitih mukah na germado veržena in poslednjič ob glavo djana leta 228. — Sv. *Hipolit*, mašnik in sprič. v Antijohiji, je bil zapeljan v Novatovo krivo vero, po milosti Božji razsvetljen pa jo je zaverigel, ter se je vernil v katoliško Cerkev. Vprašan, ktera vera je naj bolj resnična, je odgovoril: „Tista vera je edino resnična, ki je hranjena na stolu sv. Petra v Rimu“, in je pomolil vrat v silovito smert v tretjem stoletji po Kr.

31. **Ponedeljek.** Sv. *Peter Nolasko*, spoz. in vstanovnik reda Marije Device za reševanje jetnikov iz turške sužnjosti. † 1256. — Sv. *Marcela*, vdova, je po zgledu pušavnikov ostro živela, in veliko terpela od divjih Gotov, ki so bili na Laško prihrumeli. Nje čednosti popisuje sv. Hieronim. † 410.

Svečan. — Februarij.

1. **Torek.** Sv. *Ignacij*, sprič., apostoljski oče, škof v Antijohiji. † 107. — Sv. *Efrem*, Sirijan, spoz., dijakon v Edesi, cerkveni učenik, je spreobrnil veliko judov in krivovercev, tudi je spisal mnogo podučnih bukev. † 378.

2. **Sreda.** Praznik. Darovanje Jezusa Kristusa in očiševanje Marije Device Matere Božje ali Svečnica. — Sv. *Kornelij*, rimski stotnik, prvi izmed ajdov, ki je bil sv. Peter kerstil v Cezareji njega in vso njegovo držino.

3. **Četrtak.** Sv. *Blaž*, sprič. škof. † 316. — Sv. *Ansgar*, spozn., je bil misijonar na Danskem in Švedskem, kjer je veliko malikovavcev pripeljal v katoliško Cerkev, po tem pa je bil 34 lét škof v Hamburgu in Bremen-u, od kodar je pošiljal misijonarje v Norvegijo. Po mnogih prestanih težavah, ki so mu jih divjaki prizadevali, je † l. 865.

Danes je prvi krajic ob 2. uri 51. m. zjutraj.

4. **Petek.** Sv. *Andrej Korzin*, spoz., škof jeruzalemski. † 1373. Gl. Danico lansk. leta. List 5. — Sv. *Rembert*, naslednik sv. Ansgarja škofa v Bremenu, je še dalje po zgledu svojega sv. sprednika si prizadeval v severnih krajih temoto nevére in zmót razsvetljevati z lučjo keršanske vere; njegova skerb pa je obsegala tudi spodnje nemške kraje, ktere so divji Normani razdevali, in tudi slovanske, ktere je od morskih roparjev odkupoval. † 888, ter je izročil škofijo svojemu tovaršu, svetemu Adalgarju. — Sv. *Veronika* s potnim pertom.

5. **Sabota.** Sv. *Agata*, devica sprič. † l. 252. — Sv. *Modest*, spozn. in prvi škof v Gospa-sveti na Koroškem. † 780. — Sv. *Hildegarda*, žena koroškega kneza, kateri jo je obdolžil nezvestobe in vergel v prepad iz visocega grada; Bog pa jo je pri življenji ohranil. Knez se je bil spreobrnil; zidala sta mnogo cerkvá. † 1024.

Leto.

Ktero leto je imelo 14 mesev?

Ker je solnčno leto za 5 ur in nekaj minut in trenljejev dalje memo navadnega leta, zato so že starodavni učeni gledali, kako bi ta razloček poravnali. Rimljan Julij Cezar (rojen 100 l. pred Kr.) je bil 47 lét pred Kr. koledar vravnal s tem, da je med listop. in grud. v koledar za tisto leto vtaknil dva mesca brez imena, enega s 34, enega pa s 33 dnevi. Tolik namreč je bil čez dolgo časa že razloček med navadnim in solnčnim letom. Tisto leto tedaj je imelo 14 mesev in bilo je zopet solnčnemu priravnano. In da bi se navadno leto od solnčnega zopet ne ločilo, je ukazal vsako četrto leto med 23. in 24. dan svečana en dan koledarju pridjati. Vsako četrto leto tedaj ima 366 dni, in to se imenuje prestopno leto.

Cerkveno leto.

Pustovanje. Kteri so „mračnjaki“?

Solnce navadnega leta je strahovito velika, 20 milijonov milj od nas oddaljena svitla oblina. Solnce cerkvenega leta pa je Sin Božji Jezus Kristus, kateri je solnce in vesoljni svet vstvaril in ga ohrani. Sveto pismo imenuje Jezusa „Solnce pravice“; „Luč nevernikov“; „Luč, ki razsvetluje vsacega človeka, ki na svet pride“. Le samo, kdor za to Lučjo hodi, ne tava „po temi“, ne živi v nevednosti in v pregrehah; temuč njegovo življenje je v „svitlobi“, ker ima zanesljivega vodnika. (Jan. 8, 12.) Po tem Jezusovem nauku so tisti „mračnjaki“, ki za njim ne hodijo. Vidi se tudi iz tega, kako Belijalovi sužnji imena prekretajo; oni namreč verne katoličane za „mračnjake“ psujejo.

To duhovno Solnce razsvetluje prave vernike celo leto in vodi jih v svitlobi. Voditi se mu moramo dati zlasti še zdaj v predpustnem času.

V predpustnem času veliko greše tisti, kateri se ne dajo voditi Jezusu, „večni Luči“. Sv. Cerkev o tem času vernike pripravlja k nastopnemu postu; posvetni ljudje pa se ravna po razuzdanih šegah, ki izvirajo iz nevérskih časov. Katoliška Cerkev ravno pustne dni ima po marsikterih krajih še celo posebne tridnevne opravila z izpostavljenim sv. Rešnjem Telesom, s pridigami, spovedovanjem itd. Pogani pa niso poznali in ne častili „Solnce pravice“, ki je imelo na svet prisijati, temuč preslavljalji so nekega „Kurenta“, „Baha“ ali „Baka“; njemu na čast so nekako „pustovali“ ter nezmerno jedli, pili, plesali in druge razuzdanosti počenjali. Razuzdanosti in spake so bile tolike, da je bilo celo pogansko rimsko starašinstvo l. 178 pred Kristusom prepovedalo take ostudne obhajanja (bacchanalia). Gerde spake, šeme ali larve po marsikterih štacunah kažejo tudi zdaj, na kaj pustovanje meri.

Razuzdane šemarije se ne zlagajo ne z imenitnim poklicem, ki ga ima kristjan, in ne s pomenom časa, ki ga obhaja Cerkev pripravljaje se na sveti post, pa tudi ne z duhom sedanje dōbe, ki se hoče imenovati dōba omike in „napredstva“. Če le ni napredstvo v nespodobnost, namesto v spodobnost?

Vesetje in vedrila, ktere dovoli sv. Cerkev, morajo biti vselej take, ki se spodobijo kristjanu in umnemu človeku. Veselice, po kterih te serce ali glava boli, vest peče, s kterimi si zdravje ali celo nedolžnost poškoduješ, niso veselice, ampak kužljive razuzdanosti. Škode, ki jo storiš svojemu poštenju in svoji mladostni lepoti, ne boš nikoli več mogel popraviti. Dobro pomni!

Ko je bil sv. Frančišk Salezijan še študent v naj lepših letih, so ga bili njegovi tovarši, kterih razuzdanosti še ni poznal, zavlekli v silno hudo skušnjava za njegovo nedolžnost. Pošteni študent pa se je bil iz zadrege srečno rešil, pa tudi od tiste ure se vsemu pajdaštvu s svojimi tovarši odpovedal. Dobro je namreč sprevidel, da se osmoli, kdor se s smolo peča. (Eccl. 13, 1.)

Iz Ljubljane. (Cerkveno slovstvo.) Ravno je prišlo v gosp. Ničmanovem založništvu na svitlo za duhovne in druge vernike posebno tehtno delo, kakoršnega v slovenšini dozdaj še nismo imeli, namreč: „Odpustki“, kaj so, in kako si jih v prid obračati. Spisal po Maurelu in Šneiderju P. Janez Sajevec S. J. Naj bode že zdaj vsem priporočeno to lepo delo. Drugi pot več.

Ali se smé „bogmati“? Hervat skoraj pri vsaki besedi „bogma“, in pričeli so to posnemati tudi že naši, celo v pisanji. To pa ni pripušeno, kakor kranjsko ostudno „pridušanje“ ne. Prepovedano je v drugi za-

povedi Božji; oboje to rotnje je nekako priseganje. Profesor latinskih šol nas je svoje dni svaril pred tem rotnjem in nam je razlagal, da „bogme“ je toliko, kakor: „Bog me kaštigaj, ako nije istina!“ To je: Bog me kaznuj, če to ni res! — Še veliko huji, nezmerno nesramna, velikrat strahovito bogokletna je neka druga žvéka, ki jo mnogi Hervatje o vsaki priliki izbleknejo, pa tudi že nekteri nespremišljeni Kranjci posnemajo, ki dostikrat še ne vedó, kaj bruhajo. Slovenci varite se tacihi tujih ostudnost. Jugoslovani, zlasti svečeniki, pa naj bi si vse prizadeli, da se narod tega odvadi. To ni le velik greh, ampak tudi krastova srovost, ki nobenemu narodu ne služi na čast.

Enako slišimo dostikrat madjarske ali laške bogoskrunske besede iz ust — velikrat tacihi, ki bi človek ne mislil. Tako se ena ali druga nespodobna tuja beseda med narod zasadi in o mnogih prilikah ponavlja. Rojaki, nikar nobene tuje besede ne rabite v šalah itd., ako niste prepričani, da ima lep pomen.

Sad sv. leta. Že pred novim letom smo omenili več okolišin, ki kažejo sad sv. leta. Stermeti pa mora človek nad tem, kako celo protestanški „Reichsbote“ v Berlinu to poterjuje. Živo preživo popisuje ta list, kako liberalizem sam sebe pokopuje. Ves svet zdaj vé, da veliko velikih goljufij bi se ne bilo zgodilo brez marsikaterih neštevilnih novih postav (za odertnijo, akcije itd.). Veliki hudodelniki so nekaznovani, duhovni pa gredó v ječe zaradi obhajanja Božje službe. Liberalizem je namesto obetane zlate dobe obrodil silo hud čas — hudodelstva se množijo, čednost poginja, vse upanje je ogoljufano, kakor mora tlačiti nekaj ubogo človeštvo in želi si rešenja: liberalizem čuti, da so škrti njegovi dnevi. (Gl. „Vtld.“ 26. pros.)

Vest peče. „Cittadino“ v Genovi naznanuje, da prav veliko starašin (senatorjev) italijanskega kralja se je tej časti odpovedalo, in več jih je ob enem Viktor Emanuelu pisalo, da to so storili zato, ker jim vest prepoveduje očitne vojske zoper Cerkev vdeleževati se. Kralj je bil s takimi pisanji hudo potert; enega teh senatorjev je poklical in se je dve uri z njim pogovarjal. Le s težavo so ga mogli potem ministri pregovoriti, da je še kacihi novih senatorjev volil, in namesto 375 starašin jih je zdaj komej 75. Na Laškem je še veliko številno senatorjev, katerim je vojska zoper Cerkev gnjusoba; ne pa tako poslanci, ki so skor sami frajmavrarji, judje in drugi ne bolji moke.

Za cerkev Jezusovega presv. Serca v Parizu je bilo 9. pros. podpisanih že 2 mil. 625.524 frankov.

Strašna šolska veselica. V Helikonu, malem tergu s 600 dušami na Švicarskem v Argavskem kantonu, so srenjski višji z drugimi napravljali otročičem šolsko veselico o letošnjem Božiču. Šolaki vodja je hotel imeti nagovor, nasledovati so imele deklamacije, petje, deljenje darov. O pol sedmih zvečer so bili v šolskem poslopju zbrani otroci s svojimi sorodniki, čez 100 ljudi, s kopernenjem so po sobanah in mostovžih čakali, da ura sedem udari in bi bili vsi šli v sobo, ki je bila opravljena za slovesnost. Pa kaj se zgodi?

Eden pripravljavcev ravno sobo odpira, kar se zaslíši strahovit hruš in ob enem presunljivo vpitje. Zgornje stopnice z mostovžem so se z vso svojo težo uderle na spodnje stopnice in mostovž, in zmlinčilo je vse ljudi, kar jih je bilo spodej. Le uni, kar jih je bilo zgorej, so bili veči del rešeni. Bil je nepopisljivo strašen trenutek, kakor piše Argavski dnevnik, ko je v črni temi in v megli prahú se zaslíšalo vpitje britkosti in zdihovanje umirajočih in so se ti glasovi zedinjali z glasi onih, ki so bili še živi ostali in so na pomoč klicali.

Prebivalci, ki se slovesnosti niso vdeleževali, so po lestvah hiteli v poslopje na pomoč. Dva dečka sta se še oklepala omrežja pri oknih, drugi se je držal viseč vervice pri zvoncu, dokler ga niso rešili iz tako hudega stanja. Med mrtvimi je 5 móž; drugi so ženske in otroci. Skopali so dve veliki jami na pokopališi, v kateri so jih vsacega v svoji rakvi vstric pokopali.

Šolska mladina, to je zapisano tebi v nauk. Tudi vi ne veste ne dneva in ne ure, kdaj vas bo Bog na sodbo poklical; bodite torej pripravljeni! Varite se tako prederzne samopašnosti, premalega spoštovanja do cerkve in vsih verskih svetost, ter družih napák, ki se čezdalje huje nad vami razodevajo.

Nad teboj je Bog Gospod,

Vari greha se povsod!

Kjer se ne množi katoliška vera, se množijo ječe. V novem Jorku tožijo zaradi velike množine pregréh in hudobij, ki se godé, in da primanjkuje ječ za hudodelnike. Ni čudo, zakaj drugi list iz Amerike meni, da počez dve tretjini naseljencev v Ameriko zgubi vso in vsako vero. Ako se k temu pomisli, da frajmavrarji tudi v Ameriki zagrizeno podkopujejo občinstvo, da je nedavno sam predsednik Grant v nekem govoru rogovilil zoper katoliške šole; se pač ni čuditi, da se tako godi. Upajmo pa, da z novim kardinalom v Ameriki bode tudi katoličanstvo jelo veči moč dobivati v prid ubozega človeštva.

Božja pomoč ostani vselej pri nas! CIVes, nIsI DeVs CVstoDIerIt Vos, Vestra, qVaeqVe, DVCes VIX serVatVros, pVto.

Vas in vašo, dragi deržavljani,

Branijo zastoj vsi velikani,

Če nas Božja zapusti pomoč:

Vse nesréc zagerne črna noč.

Dobrotni darovi.

Za napravo neozdravljivih v Ljubljani: Neimenovana doborna roka 1 gl. — Prejel gosp. K. Heidrih: iz Šmarija 5 gl. 40 kr.; od č. g. Bizjaku v Jesenicah 5 gl.; od č. g. Žužeka v Jesenicah 5 gl.

Za sv. Očeta: Neimen. iz Boruta 1 gld., ki prosi blagoslova za milost Božjo, za pravo spreobrnjenje in odpušanje grehov. — Neimenovana roka 5 gl., s prošnjo sv. blagoslova za stanovitnost in gorečnost v sv. veri in za zadnjo uro. — Č. g. B. Bartol 2 gl. (Op. Tudi drugo oddano. Grat. pro onomast. Vr.) — Iz Selc po č. g. fajm. bliz 13 gl. v sr. in 3 gl. v pap. — M. M. iz Zatičine 50 kr. s prošnjo sv. blagoslova za srečno zadnjo uro. (In še 2 gl. 50 za več dobrihi namenov.) — M. P. 1 gl. — Po g. Dolencu 1 gl. sr.; 1 gl. 25 kr. iz neim. dobre roke s prošnjo blagoslova za srečno zadnjo uro in mil. sodbo.

Za afrikanski misijon: Neimen. iz B. 1 gold. — Neimenovana dobra roka 5 gl.

Za bulgarski misijon: Neimenovana dobra roka 3 gl. — M. P. 1 gl. — Neimen. 1 gl.

Za sv. Detinstvo: Neimen. iz B. 1 gl. — Neimen. doborna roka 5 gl.

Za društvo sv. Bonifacija: Neimen. iz B. 1 gl.

Za bratovščino čistega Spočetja: Neimen. iz B. 1 gl.

Za sv. deželo: Neimen. iz B. 1 gl.

Za varhe Božjega groba: Neimen. iz B. 1 gld. in 1 gld. za Božji grob v Jeruzalemu.

Za Bosno: Neimen. iz B. 1 gl.

Za kristjane na Turškem: Neimen. iz B. 1 gl.

Za ubegle Ercegovince in Bošnjake: Iz Leskovca 5 gld. — F. E. 2 gl.